

Arvsrätt - svara på tidningsfrågor.

Fråga 1.

I min frus och mitt ömsesidiga testamente stadgas att den efterlevande skall ärva den först bortgångna med äganderätt. Innebär detta att den efterlevande har rätt att testamentera bort hela kvarlåtenskapen, eller är laglotterna undantagna? Som jag förstår det, så är det skillnad på äganderätt och förfoganderätt. (2006-11-17)

Full äganderätt innebär att den efterlevande disponerar arvet fritt under sin livstid samt kan testamentera bort det efter egen vilja. Men om man i ett testamente skriver att den efterlevande skall ärva med ” full äganderätt” men sedan skriver ett andrahandsförordnande (vad som skall hända när den siste dör) så blir full äganderätt omvandlad till fri förfoganderätt. Vilket innebär att den efterlevande gör vad han eller hon vill med arvet under sin livstid men kan inte skriva nytt testamente över arvet. Så vill man att den efterlevande maken/sambon skall ärva med full äganderätt skall man bara skriva det. Inte något om hur arvet skall fördelas när båda är borta.

Fråga 2.

Får mor göra vad hon vill med fars arv?

Jag har en fråga angående arv och bodelning. Ett gift par har två gemensamma (vuxna) barn och hon har två barn från ett tidigare äktenskap. Det finns några företag och fastigheter, bland annat affärsrörelser. Nu har han dött. Behöver inte barnen vara med på bodelningen? Kan hon sälja företagen fast barnen vill driva affärsverksamheten vidare? Har barnen inte någon rätt att få ut sin del av arvet efter pappan eller kan mamman sälja av och spendera det hur hon vill? (2006-11-07)

Om det inte finns något testamente som säger annat så ärver efterlevande make all den avlidnes kvarlåtenskap med fri förfoganderätt om det endast finns gemensamma barn.

Om jag förstått dig rätt så hade din far inga andra barn än dig och ditt syskon tillsammans med din mor (inga barn med någon annan kvinna). Det innebär när han nu avlidit att hon ärver allt från er far. Ni får ut ert farsarv först när hon avlider. Er mor har rätt att göra vad hon vill med arvet under sin livstid. Hon kan sälja, ge bort eller spendera det för egen räkning. Det enda hon inte får göra är att skriva testamente på den del hon ärvt efter er far.

Barnen ska kallas till bouppteckningen i egenskap av efterarvingar men det är den efterlevande maken som bestämmer i dödsboet. Hade ni däremot varit er pappas barn med en annan mamma hade ni blivit dödsbodelägare och fått varit med och bestämma.

Fråga 3.

Jag undrar över vad ”orubbat bo” innebär? (2006-11-07)

Orubbat bo betyder att den efterlevande maka/maken behåller all den avlidnes kvarlåtenskap. Man gör alltså inget arvskitte. Finns ingen annan dödsbodelägare blir det ju automatiskt så, men finns det särkullbarn har de rätt att få ut hela sitt arv när den biologiska föräldern avlider. Makarna kan skriva testamente där de talar om att de vill att deras respektive bröstarvingar skall vänta med sin lag- respektive arvslott tills båda makarna är avlidna. Respekterar bröstarvingarna detta så får den efterlevande sitta kvar i så kallat ”orubbat bo”.

Fråga 4.

Kommer särkullbarnen ärva far?

Har en fråga angående arvsrätt i ett litet komplicerat fall. Min pappa gick tyvärr bort för några dagar sen. Jag har tre syskon. Pappa skilde sig för cirka 30 år sedan och skaffade en ny fru och har nu två barn med den nya frun. Pappa äger i stort sett inte så mycket, lite pengar och ett hus tror jag, medans hans nya fru äger några fastigheter och ett bolag, aktiebolag tror jag men kan vara ett kommanditbolag. Nu till saken: Kommer särkullsbarnen bara att kunna ärva det som pappa stod som ägare på eller har vi tillsammans "rätt" till 50 procent utav allt dom två ägde tillsammans oavsett vem som stod på papperet som ägare? Vad jag vet så finns det inget testamenten, äktenskapsförord, gåvobrev eller liknande (2006-10-03)

Ni särkullebarn har inte rätt att ärva något efter er pappas nya fru om inte er far och nya frun skrivit testamente till er fördel. Om det nu varit er far som ägt mest skulle troligtvis frun begärt bodelning av deras gemensamma giftorättsgods och då skulle det blivit som du skriver 50 procent av deras gemensamma giftorättsgods som ni särkullbarn och parets två gemensamma barn skulle delat på. Men om frun nu äger mest kommer hon troligtvis att begära att få behålla sitt giftorättsgods. I sådant fall kommer du och dina syskon (hel- och halv) bara att ärva det som står skrivet på er far.

Fråga 5.

Ärver min dotter ingenting?

Min dotters pappa avled i mars 2006. Efter vår skilsmässa 1979 har förhållandet inte varit det bästa. Dock blev det en "återförening" när de båda träffades med min dotters två barn. Min före detta man är omgift och har i detta äktenskap en dotter. Vid bodelningen konstaterades att nuvarande hustrun äger både villa och släktgården som enskild egendom medan min före detta man bara äger skulderna. Detta har gjort min dotter förtvivlad. Dock vill hon inte ha några ägodelar eller pengar, men däremot ha tillträde till den gamla släktgården i Småland där hon varit större delen av sin barndom tillsammans med farmor och farfar. Finns det något hon som "särkullbarn" kan göra åt detta? Eller är det så att hon inget ärver efter sin pappa? Kanske är hon berättigad till efter arv? Skall hon överklaga testamentet? Eller bara ge upp? Så tacksam för hjälp! (2006-07-18)

Din dotter har enligt lagen rätt att få ut minst sin laglott. Laglotten som är hälften av den avlidnes egendom skall delas med lika del vardera till alla pappans bröstarvingar. Men äger den avlidne inte något finns det ju inget att ärva. Om din före detta man och hans hustru valt att köpa villan i hustruns namn kan ni inte göra något åt, ej heller deras testamente om det inte är några formfel eller det upprättats under hot eller att han inte var vid sina sinnens fulla bruk när det skrevs.

Vad dottern däremot kan göra är att gå till någon juridiskt kunnig person och ta reda på när och hur överförandet av släktgården gick till. Möjligheten finns att det kan ha kränkt hennes rätt till laglott. Om så är fallet får värdet av den återläggas i dödsboet och man räknar fram dotterns laglott på värdet i dödsboet.

Fråga 6.

Måste pappa flytta ut?

Min far har bott tillsammans med en kvinna i ett hus som hon ärvt av sin far. Nu har hon avlidit, måste min pappa flytta nu? När i så fall? Denna kvinna har inga egna arvingar, de har varit sambor under cirka tolv år men det finns inget skrivet mellan dem. Går egendomen till allmänna arvs-fonden? Vem tar hand om allt juridiskt? (2006-06-20)

Om det inte finns något skrivet går arvet till kvinnans legala arvingar. Hon har inga bröstarvingar skriver du. Om sådana saknas går arvet till föräldrar. Är de avlidna, till kvinnans syskon eller syskonbarn.

Finns det några mostrar, morbröder, fastrar eller farbröder tar de arv. I annat fall är det som du skriver Allmänna Arvsfonden som ärver.

I din fars fall kan det ju vara så att han kan komma överens med allmänna Arvsfonden om ett belopp som han köper ut fastigheten med.

När han eventuellt måste flytta beror på när bouppteckningen är klar och vad man kommer fram till i den.

Det juridiska är i första ledet att ordna med bouppteckning. Det blir din fars uppgift. Han är väl den som bäst känner till vad kvinnan ägde vid dödsfallet. Han bör ta kontakt med någon som kan hjälpa honom med bouppteckningen och vilka som skall kallas till den och så vidare.

Fråga 7.

Gäller laglott eller testamente?

Jag är ett så kallat särkullsbarn. Vid dödsfallet efter min far (dog i år) visade det sig att han ägde en fastighet till hundra procent. I huset bodde han själv och hans nuvarande fru. Till den första bouppteckningen var jag inte kallad. När jag påtalade det här för den begravningsbyrå som skulle göra bouppteckningen kollade de mina uppgifter och insåg att ett fel begåtts. (Jag har aldrig haft någon kontakt med min far!) Jag kallades till bouppteckning nummer två och vid sittande bord kom änkan på att det fanns ett testamente sedan tio år tillbaka där det framkom att jag endast skulle få ut min laglott. Jag undrar nu om det här testamentet är giltigt. Jag har ju aldrig hört talas om det? Efter den bouppteckning som var i juni hände ingenting tyckte jag. I september ringde de från begravningsbyrån och meddelade att hade änkan först hittat ett papper (gåvohandling) som visade att hon skulle vara ägare till fastigheten redan för ett år sedan, hösten 2004! Begravningsjäntemannen sa att nu, hösten 2005, skulle de skicka in gåvobrevet till inskrivningsmyndigheten för att få fastigheten påförd änkan. Jag kollade med inskrivningsmyndigheten och de har den 24 oktober godkänt att änkan nu är lagfaren ägare till fastigheten och det från den 1 september 2004! Jag fattar ingenting. Ska inte en fastighet påföras den nya ägaren inom någon viss tid och kan en sån här gåvohandling bara ligga vilande. Om nu gåvan gavs förra året ska väl i så fall änkan deklarerat för gåvoskatt. Ska inte gåva mellan makar registreras hos tingsrätt och kungöras i tidning? Jag har inte sett gåvobrevet men tycker att det är mycket märkligt att saker bara poppar upp på det här viset. Vad kan jag göra, klandra testamentet, gåvan? Om, hur går man tillväga och till vilken myndighet? (2006-06-20)

Makar har rätt att skriva testamente att den efterlevande ska ärva den först avlidne. Men en bröstarvinge har alltid rätt till sin laglott. Laglotten är hälften av vad den avlidne lämnar efter sig. (Den delen ska delas på samtliga bröstarvingar)

Har den avlidne under sin livstid givit bort egendom som kan likställas med förskott på arv kan egendomen under vissa omständigheter återläggas till dödsboet.

Vad gäller gåvan så har makar möjlighet att ge varandra till exempel en fas-tighet. Så fort

gåvobrevet är upprättat och de skrivit på är det giltigt mellan makarna. Men det är inte giltigt mot myndigheten förrän det registrerats hos tingsrätten. Registreringen av gåvan ska anses vara den dag som ansökan kommit in till tingsrätten. Efter att gåvan registrerats hos tingsrätten kan man söka lagfarten hos inskrivningsmyndigheten.

Att inskrivningsmyndigheten i ditt fall registrerade lagfarten så långt tillbaka i tiden tyder på att gåvobrevet trots allt var registrerat hos tingsrätten. Enligt huvudregeln ska en lagfart sökas inom tre månader efter att köpe- eller gåvobrevet upprättats.

Du bör ta kontakt med någon jurist eller advokat som tittar på samtliga handlingar i ärendet. Det kan under vissa omständigheter finnas möjlighet för dig att begära återgång av gåvan.

Fråga 8

Hur ärver hel- och halvsyskon?

Hur skall följande arv fördelas. Min morbror avled för en tid sedan. Han var änkling. Han hade åtta helsyskon och fem halvsyskon. Arvet är cirka 600 000. Summan har nu fördelats med hälften till hustruns släktingar och hälften till mannens släktingar. Jag har ej lyckats att hitta någon information om hur arvet skall räknas ut mellan hel och halvsyskonen på min morbrors sida. (2006-06-20)

Om du har tillgång till internet kan du på Skatteverkets hemsida www.skatteverket.se Under bouppteckningar finns en del information om fördelning av arv. I korthet är det så att den efterlevande maken ärver den först avlidne. När sedan den efterlevande avlider kommer de så kallade efterarvingarna in och ärver. I första hand de gemensamma bröstarvingarna. Om makarna saknar barn kommer arvet att fördelas på den först avlidnes legala arvingar och den sist avlidnes legala arvingar.

Hur denna fördelning blir beror på om makarna har enskildegendom eller giftorättsgods. Kanske båda delarna. Om det inte finns någon enskild egendom och inte den efterlevande begärde att få behålla sitt giftorättsgods vid den först avlidnes bouppteckning blir fördelningen som du beskrivit i din fråga, hälften till vardera parts efterarvingar. Fördelningen mellan hel- och halvsyskonen blir samma som deras respektive föräldrar skulle fått. Halvsyskonen erhåller den del som deras mor eller far skulle ha erhållit. Helsyskonen erhåller lott från båda föräldrarna. Det innebär om allt är giftorättsgods och inget annat finns föreskrivet skall halvsyskonen erhålla hälften av vad helsyskonen erhåller.

Fråga 9.

Får man ge bara ett barn en gåva?

Efter faders död påstod min mor att en av bröderna blivit lovad att han skulle få en ägodel av stort värde och att fader skrivit testamente. Senare vid bouppteckning visade sig att inget ord om testamente nämndes och broder påstod han köpt denna sak, alltså annat än moder sagt. Något köpekvitto har jag inte sett och får man verkligen ge bort till ett barn en värdefull sak efter faders dödsfall och om jag kräver kvitto hur kan man då få insyn och garanti att det inte är ett kvitto som skrivits för syns skull i efterhand? Vi är flera bröder (2006-06-20)

Man får inte ge bort av den avlidnes egendom förrän man fastställt arvskiftet eller alla dödsbodelägare är överens om gåvan. Tag kontakt med någon advokat för att få information om vilka möjligheter du har.

Fråga 10.

Arv efter kusin

Jag har en kusin som avlidit. Denne har inga bröstarvingar och har varit skild sedan 30 år tillbaka i tiden. Det finns ingen sambo, syskon eller syskonbarn. Däremot har min kusin skrivit ett testamente där denne säger att vi kusiner skall ärva med lika del vardera. Min fråga är: Måste detta testamente godkännas av allmänna arvsfonden eller räcker det med en bodelning efter testamentet? Godkänd boudredningsman finns. (2003-05-06)

När någon avlidit görs alltid en bouppteckning. Man sammankallar då samtliga dödsbodelägare. När det inte finns någon nära släkt blir det som du skriver Allmänna arvsfonden som ärver. Skattmyndigheten underrättar kammarkollegiet om dödsfall som berör Allmänna Arvsfonden. Det utses en god man som skall företräda fonden vid bouppteckningen. I en del fall förordnas ingen god man. Det är bland annat om fonden uteslutits från arv via testamente och det saknas skäl att klandra testamentet. I ert fall finns ett testamente och jag utgår från att det inte finns några skäl att klandra det, vilket innebär att kusinerna kommer att ärva. Men testamentet måste sändas in till Kammarkollegiet, Arvssektionen, Box 2218, 103 15 Stockholm för godkännande. Till dess att godkännandet har skett är fonden dödsbodelägare. Svaret på din fråga blir att när Allmänna Arvsfonden godkänt testamentet kommer arvskiftet (bodelning sker endast mellan makar eller sambor) att ske efter vad som står i testamentet.